

Клод Фарер
Тома Агнеца

Тома Трюбле, наречен Тома Агнеца, не се интересуваше нито от теория, нито от ветрове, а още по-малко от някоя звезда – била тя полярна или тропична. Докато неговият помощник Луи Геноле и екипажът се мъчеха с всички сили да задържат „Бел Ермин“ в курса и да си отварят очите на четири, на Тома Трюбле, наречен Тома Агнеца, му стигаше да яде, да пие, да спи и най-вече да се радва на компанията на жена си Хуана.

Сутринта на петдесет и шестия ден от тръгването от Ла Тортю – падаше се два дни преди Коледа на 1677 година – наблюдателят внезапно сигнализира за многобройни ветрила право пред кораба, които, изглежда, се бяха отпразили на изток, както самата „Бел Ермин“. Луи Геноле, уверен в бързината на своята фрегата – тя наистина бързо настигаше ветроходите, – не се поколеба да се приближи до тях. Като забеляза това, единият се отдели от другите и сиря, сякаш за да изчака преследвача. Вдигайки далекогледа си, Луи скоро разпозна един кралски кораб – на краля на Франция – както по изправните му ветрила и въжета, така и по великолепното знаме от бял сатен, което се развяваше на топа на гротмачтата му. Малко по-късно той можа да прочете и името на този линеен кораб – наричаше се „Азардъ“, а след това – да различи, изправен на мастика с рупор в ръка, един благородник с горда осанка, който, изглежда, даваше команди на кралския екипаж.

Фрегатата спря на свой ред, щом се доближиха до нея достатъчно, за да се чуват едни други. И благородникът с рупора започна с обичайните в морето въпроси:

– Ей! От фрегатата! Кой сте вие? Откъде идвате? Накъде отивате?

На което Луи Геноле отговори, без да скрива истината. И името на Тома Трюбле произведе добър ефект, защото, като чу това име, благородникът стана по-любезен, отколкото обикновено бяха господа кралските офицери при среща с обикновени корсари.

– Ей! – извика той. – Аз съм кавалерът на Артелоар, капитан на негово величество на този кораб с четирийсет и четири оръдия. Но знаете ли вие, че вашето Сен Мало гъмжи от холандски ескадри, които са завладели целия Ламанш – от Уесан до Па дьо Кале? Затова ние двама кралски капитани и един командващ ескадра придружаваме този керван от трийсет и два търговски кораба, за да го вкараме в някое от нашите френски пристанища, ако, разбира се, врагът е пропуснал да заварди някое от тях.

Изненадан от новината и почти объркан, Луи Геноле мълчеше. Думите на кавалера на Артелоар кънтяха през рупора високо и ясно; и

екипажът на „Бел Ермин“, скупчен зад помощник-капитана, нищо не пропусна. Луи нададе ухо, без да се обръща, и чу тревожно шушукане.

Кавалерът на Артелоар отново вдигна рупора.

– Ей! – извика той пак. – Не вярвам да пробиете блокадата на врага и да влезете в Сен Мало безпрепятствено. Но ако искате, можете да се възползвате от кервана и от неговата охрана. Ние сме три кораба на негово величество: „Франсе“, който носи знамето на адмирал Габаре – нашия командуваш ексадра, „Азардьо“ и „Малин“. Сто и шестнайсет оръдия. Ще има е какво да се отсраим, ако е рекъл господ!

Тогава една силна, ръка легна на рамото на Луи Геноле. Тома Трюбле, наречен Тома Агнеца, привлечен от този необичаен шум, тъкмо идваше от кърмата. Озовал се срещу кралския капитан, той отдаде чест и перото на филцовата му шапка се развя внушително от вятъра. Сетне извика тъй силно, че макар и без рупор, го чуха добре и от двата кораба въпреки голямото разстояние.

– Ей! От кораба! – каза той. – Господин кавалерът, и аз, капитан Тома, приемам на драго сърце вашето любезно предложение и се присъединявам към вас, разбира се, не за да бъда защищаван, а за да защитавам! За да защитавам заедно с вас вашия керван и честта на нашия крал Луи. Така вместо сто и шестнайсет, оръдията ще станат сто трийсет и шест. И ще се отсраим, ако е рекъл господ!

И той гордо нахлупи филцовата си шапка, докато кавалерът на Артелоар, отдавайки чест, на свой ред с доста нисък поклон свалеше своята...

Острият вятър духаше от запад, разтърсвайки здраво корабите, които се люшкаха във всички посоки. На изток бледата зора се бореше срещу още черната нощ.

– Богородичке!... – измърмори Луи Геноле, който се навеждаше над леерите на вахтения, изучавайки хоризонта... Богородичке!... Ако след малко времето не се оправи, холандските постове изобщо няма да могат да ни забележат. Но ние, ние дали ще имаме късмет да забележим входа на този Хавър, целия брониран от пясъци и плитчини?

След кратко съвещание с капитаните командуваният ескадрата бе заповядал курс право на североизток, за да стигне бързо английския бряг и да се отклони след това на един оръдеен изстрел оттам; изглеждаше, че вражеската флотилия се бе разположила по-скоро във френски води; маневрирайки така, керванът имаше добри изгледи да остане незабелязан до последния момент и може би тогава да изненада постовете

неподготвени, форсирайки изневиделица плътната им преграда. Адмирал Габаре бе решил да влезе, ако е възможно, в Хавър дьо Грас: това пристанище е отворено наистина към морето и е напълно достъпно, зад плитчините, които сигурно са прогонили големите холандски кораби; при това часовете на прилива са по-чести, отколкото в който и да е друг залив на Ламанша. Узнал за това решение, Луи Геноле го бе одобрил горещо. Колкото до Тома, той, разбира се, още не го знаеше, тъй като нито веднъж не бе излизал от кабината си след разговорите си по-предния ден, когато с капитана на „Азардъ“ бяха обиколили другите кораби.

Не се виждаха никакви мачти, нито пък бряг. Мъглите продължаваха да се стелят на таласи над морето, а вятърът, макар и силен, не успяваше да ги разпръсне, защото, едва прогонил единия, задаваше се друг. Колкото и редки и кратки да бяха проясненията, все пак те траеха достатъчно, за да се провиди от време на време някое тъгълче от хоризонта. Луи веднага насочваше натам далекогледа си, с който никога не се разделяше.

– И този път нищо – изнедоволствува той.

Погледът му бе отправен все на запад, през мъглите. Защото оттам духаше вятърът и изчислявайки най-добрите възможности за атака, Луи се боеше, че тъкмо оттам можеха да дойдат холандските плъхове.

„Там заливът е по-открит – мислеше той, – простира се оттук чак до Контактен – цели петнайсет-шестнайсет левги. Петнайсет-шестнайсет левги дълбоки води, тъкмо да напъхаме там не една ескадра. Ако дванайсет или петнайсет кораба ни дойдат оттам със силен страничен вятър, те ще имат на всичкото отгоре и предимството на вятъра...“

Изведнъж той се сепна в сметките си.

– Ха! – извика той. – Какво значи това? Майчице, що коприна! Тези господа от кралската флота могат ли да преживеят поне един час, без да се накичат с всичките си знамена?

Корабът на адмирал Габаре – „Франсе“ – наистина току-що бе дигнал сума ти знамена – сигнал за другите два кораба „Азардъ“ и „Малин“. В същото време той даде три оръдейни залпа, чийто троен дим се издигна бял като сняг сред калносивата мъгла.

Несигурен, че ще се справи сам, Луи видя „Малин“ да идва тъкмо навреме – „Малин“, който явно бе решил да заобиколи откъм кърмата „Бел Ермин“ и минаваше доста близо край него, за да навакса от вятъра. На мостика се бе изправил самият капитан, кавалерът на Росмадек. Като забеляза Луи Геноле, той вдигна рупора и извика:

– Ей! Корсарите!... Холандците са там, на запад-югозапад. Ние ще

ги нападнем, за да спечелим време. Вие, от кERVана, изчезвайте и карайте право на запад! Хавър дьо Грас не е далеч.

„Малин“ вече бързо се отдалечаваше. Луи го огледа. Това беше фрегата, много по-бледо копие на „Франсе“ или „Азардьо“, които бяха истински линейни кораби. Те имаха – единият четирийсет и осем, другият четирийсет и четири оръдия. А тя – само двамайсет и четири, и то от най-малък калибър. „Бел Ермин“, с неговите двадесет бронзови оръдия, и той не отстъпваше.

– За какви ни има тоя мухльо! – гневно изруга Луи. – И знае ли той или не защо Тома Трюбле едва от вчера прие да присъедини нашата „Бел Ермин“ към ескадрата на краля?

Казвайки това, той тръгна към рулевия. Сам завъртя руля надолу и изкомандува да натегнат шкотите. В следващия момент „Бел Ермин“ послушно и бързо се носеше към адмиралския кораб.

За втори път, изоставяйки наблюдателния пост, Луи Геноле се върна в салона. Той се приближи, дори пипна с пръст вратата на капитанската каюта, ала не посмя да почука и много скоро, не чувайки никакъв звук, се обърна кръгом и си отиде на пръсти.

И тъй, в момента, когато се качваше по трапа, някакъв далечен тътен проглуши ушите му. В същия миг, скачайки като пришпорен жребец, Луи се озова на мастика. Там той се огледа на всички страни, но отпърво не забеляза неприятеля. Затова пък видя командувания ескадрата, целия в дим, както и „Азардьо“, който вече се бе присъединил към него. Без съмнение холандците пристигаха...

На шест кабелта пред „Бел Ермин“ „Малин“ следваше своя курс, за да застане зад двата линейни кораба. Луи запази същите ветрила в очакване на срещата.

Срещата се състоя. От полупрозрачната мъгла, която се виеше на спирали, изскочиха една, две, три, шест, осем, десет високи белезникави форми, почти едновременно, като призрачни видения, изпъкнали внезапно над морето – холандските кораби... Луи едва можа да ги изброи: пет от тях, понесли се ляво на борд, вече се хвърляха срещу двата кораба на краля на Франция, докато останалите четири, пристигащи откъм десния борд с попътен вятър, се спускаха безредно да пресекат пътя на изчезващия кERVан. Четирима холандци трябваше да се отърват от един по-благороден враг, макар и малко хилав – малката фрегата „Малин“ наистина смело бе застанала напреко и препречваше пътя на холандските съдове. Но четиримата холандци – и четиримата здравеняци от тройната батарея, не се лъжеха – за тях кавалерът от Росмадек и неговата орехова

черупка бяха само един залък.

Тогава трябваше ли „Бел Ермин“ да се меси в такова предварително изгубено сражение и трябваше ли да се включи в него и командувачият ескадрата, който искаше на всяка цена да окаже поне съпротива на своите врагове? Луи Геноле се колебаеше.

Но в същото време боят започваше и от двете страни. И все тъй смел, както винаги – сиреч прекалено, Луи забрави на часа всякакви пресмятания, всякаква предпазливост и инстинктивно хукна към най-близкото оръдие. С вдигнати ветрила „Бел Ермин“ се понесе към фрегата на краля, която вече се огъваше под огъня на своите нападатели.

– Огън от десния борд! – изкомандува Луи Геноле, застанал на осемстотин метра от врага.

Топчиите от левия борд оставиха оръдията си и хукнаха да помогнат на своите другари от десния борд в зареждането.

– По мачтите! – изкомандува Луи.

Срещу линейните кораби тази стрелба не струва нищо: малките гюленца на „Бел Ермин“ едва щяха да одраскат туловищата от дебел масивен дъб, здраво заребрен и укрепен. А един хубав залп, който да повали мачтите и да попилее по палубата рей, ветрила и въжета, превръща ей тъй, изведнъж и най-мощния трипалубен кораб в жалка разнебитена отломка.

– В името на всички светци от рая, топчии, мерете се точно!

Луи Геноле бе изругал. Това се случваше тъй рядко, че екипажът изтръпна.

Холандският кораб – първият от редицата – беше вече съвсем близо.

– Огън! – изрева Луи.

Десетте оръдия гръмнаха като едно.

В продължение на двайсет секунди беше тъмно като в рог – плътен дим обгръщаше цялата фрегата. Луи се задави. Но тъй като се навеждаше над леерното ограждение и се взираше напрегнато, за да отгатне все пак маневрата на врага, дъските на кърмата изпукаха под нечий тежки стъпки а нечий силен глас надвика оръдейното ехо.

– Остави! Дявол да го вземе!

Луи подскочи от радост, обърна се и видя Тома. При гласа на капитана – първия след бога – рулевият и морякът на бизанмачтата се подчиниха инстинктивно. Насочвайки веднага кораба не тъй близко по вятъра, за четвърт от минутата „Бел Ермин“ удвои, сетне утрои скоростта си. В мига, който последва тези петнайсет секунди, ужасен взрив от

сблъска на шейсет големи оръдия, стрелящи едновременно, разлюля въздуха; и вихрушка от огромни гюлета забръмча зловещо като чудовищен рояк: линейният кораб бе отвърнал с всичките си оръдия. Но този залп не попадна в целта, а само разпори морето на няколко метра зад кърмата: защото „Бел Ермин“ за щастие още бе скрита в собствения си дим; така хитростта на Тома бе донесла пълен успех.

Тогава „Бел Ермин“ излезе невредим от дима, който тъй добре го бе опазил. И бойното поле се откри пред очите на Тома. Керванът се изнизваше откъм левия борд, изчезваше с все сяла, мокрейки всеки сантиметър от ветрилата, за да летят по-бързо. От десния борд кавалерите на Габаре и Артелоар се биеха смело, задържайки около своите два горди кораба цялата шайка на същите тия противници, които отначало ги бяха обсадили, пет срещу два, „за да свършат по-бързо“, и от които нито единият сега не смее да се отдели на една крачка от четиримата си другари по участ. Около „Бел Ермин“ четиримата холандци се скъсваха да маневрират, за да улеснят гонитбата. Смелата „Малин“ задържаше най-големия от четирите кораба край себе си; един друг – този, който, токущо бе дал залп срещу Тома – изчезваше сред облаците на собствения си дим, както бе сторила фрегатата. Значи оставаха последните два, които се бяха насочили надветрено на „Бел Ермин“.

– Ха! – учуди се Тома, докато неговите топчии зареждаха отново. – Какво са дигнали тези негодяи на гротмачтата?

Луи насочи далекогледа си.

– Богородичже! – възкликна той.

– Говори! Какво е?

– Богородичке!

– Какво е, дявол да го вземе!

– Метла...¹

Изведнъж, побелял от гняв, Тома се завъртя два пъти около себе си, сякаш търсеше на какво да излее гнева си. На края, вдигайки очи към своята гротмачта, той изруга в полуглас:

– В името на Христос! Къде е моето знаме?

– Твоето знаме? – изуми се Геноле.

– Да, да те вземе дяволът! Моето алено знаме, моето кърваво червено знаме със златния агнец, та да им навра в носа на тези типове моето истинско име! Незабавно да го вдигнат!

1. През 1653 г. Холандците, щом успеели да победят някоя вражеска флотилия, издигали на гротмачтата метла – знак, че ще прочистят, както те си знаят, цялото море. Б.а.

Двама новаци, ужасени от погледа на капитана, се хвърлиха към сандъка със знамената. Секунда по-късно Агнеца, от когото единайсет провинции се бояха като от мор, като от чума, дори и повече, плющеше на вятъра.

– Ляво руля! – крещеше Тома вбесен. – Не върти! Натegni ветрило-то на бизанмачтата, събери стаксела!

И изплашен, екипажът тутакси се подчини. Самият Луи Геноле отначало нищо не разбра от тази странна маневра, която изправяше „Бел Ермин“ за доста дълго срещу вятъра с отнета скорост и почти неуправляема – всичко това на по-малко от кабелт от носа на двамата холандци, които още не бяха взели участие в сражението. Те идеха тъкмо навреме, носейки се борд до борд и с попътен вятър. Вече се различаваха черните дула на оръдията им, насочени, готови за гонитбата.

Но Тома веднага изкомандува:

– Огън от десния борд! Топчиите, хайде! Внимавай там! Изтегли докрай! По мачтите! Цели се точно! Левият борд, на маневра! Дясно руля докрай! Охлаби стаксела! Събери бизана! Събери грота! Топчиите, внимание! Огън!

Този път екипажът бе разбрал. Настана голяма шумотевица, която надмина трясъка на оръдията. Тома Агнеца не направи завой! Той само се бе престорил, че завива, и бе измамил още веднъж врага! Защото, когато холандците видяха неподвижната фрегата, те не можаха да разберат нейната маневра и поради това не бяха открили навреме неудържимата ся батарея. „Бел Ермин“ даде залп от единия борд, сега поваляше шкотите на десния и се хвърляше под бушприта на един от корабите, вместо да мине помежду им. Поради дима този кораб видя само огъня – пресрещна фрегатата и се разби в нея... с бушприта си, с такселите, контращоговете, фигурата на вълнореза, щаговете и всички ванти. Малкият марсел се смъкна надолу, повличайки през глава гротбомбрамсела и гротмарсела.

„Бел Ермин“ впрочем пострада много от един такъв удар, защото марселите и на трите й мачти се събориха. Но въпреки това тя имаше превъзходство: застанала надветрено на кораба, тя можеше да използва своите оръдия срещу него, но той не можеше да я обстрелва по никакъв начин с нито едно от своите оръдия.

Тома се смееше, както само той знаеше да се смее, с цяло гърло, победоносно, откривайки всичките си зъби.

– Виждаш ли как този кораб сам ни се предлага, както нашият златен галион на времето – рече той на Луи.

– Да – поклати глава Луи. – Но златото, което ще плячкосаме тук, май няма да ни направи богати.

– Е, да! – продължи да се смее Тома. – По-скоро той ще забогатеє, ако ни плячкоса!

И се разсмя още по-гръмко. Сетне, заставайки сред топчии-те, които привършваха да зареждат, той викна:

– Бързо! Огън! Грабвайте брадвите, копията, сабите! Давам ви го този холандец, момчета! Дръжте!

Той си мислеше, че говори на своите доскорощни флибустиери, на корсарите си – и едните, и другите с еднаква радост се хвърляха в бой – десетина срещу сто, и едните, и другите еднакво решени да победят или да умрат. Ала сегашният му екипаж беше друг: търговски моряци, а не военни, смели само тогава, когато вече няма накъде. Затуй, когато Тома им предложи да вземат на абордаж три пъти по-големия от тяхната фрегата кораб, те се поколебаха.

И Тома забеляза колебанието им.

С един скок той отстъпи тогава чак до заслона и опрян в стената, застана срещу всички. Два стоманени пистолета блестяха в насочените му напред ръце.

– Кучета! Заспали кучета! – закрещя той грозно. – Чуйте ме, вие сте по-бедни и от Йов; аз съм по-богат и от Крез. Вие нямате тук нищо освен кирливите си кожи; в моето капитанско ковчеже има седемстотин хиляди златни лири. И въпреки това не друг, а аз поисках преди малко този бой, в който нямам какво да спечеля, но мога всичко да загубя. Но сега вие ще се биете, кълна се в кървавото си знаме, дето се вее там горе! На абордаж! На абордаж или... с ей тез ръце ще...

Той не довърши. Очите му святкаха и говореха вместо него, а насочените му пистолети уточняваха съвсем недвусмислено заплахата.

В същото време неколцина холандски войници, освободили се от купищата ветрила, въжа и реи, попадали на палубата им, се насъбраха около най-смелия от тях и откриха грозна стрелба с мускети срещу момчетата на „Бел Ермин“. При първия залп четирима матроси паднаха. Притиснати между тези мускети и пистолетите на Тома и по такъв начин грубо убедени, че отвсякъде пи дебне смърт, тези овце се решиха да по-беснеят. С ниско наведени глави, ръмжейки от страх и от гняв едновременно, те се втурнаха да завземат кораба, чиято колосална маса се извисяваше над фрегатата. За щастие двете повалени и препречени мачти образуваха мост. Не бе изтекла и четвърт минута, когато Тома, останал сам сред опустялата горна палуба, забеляза своите момчета на кърмата

на вражеския кораб, втурнали се с бесния устрем на отчаянието срещу холандските войници.

И тогава Тома, осигурил този фланг за известно време, се изкачи на порутените отломки и огледа бойното поле...

Положението не се бе влошило. Напротив. Тома видя най-напред кервана, вече доста надалеко. Оттук нататък можеше да се смята за спасен, защото боят още продължаваше около адмирал Габаре, който със своите два кораба притискаше петимата холандци, нито един от които не бе успял да се освободи от тази тежка прегръдка. А от друга страна, нито един от останалите четирима не беше в добро състояние, за да преследва с успех богатия керван: всяка от двете фрегати бе влязла в ръкопашен бой с един от четиримата, а последните двама загубили кой грот, кой фокмачта, се движеха твърде бавно, за да представляват опасност като преследвачи.

– Всичко върви от добре по-добре! – извика бодро Тома към Луи, все тъй изправен на поста си, пред руля...

Докато викаше, вратата на надстройката се отвори и на прага се появи Хуана.

Много красива, в най-хубавата си рокля от бродирани, сресала, напудрена, гримирана, сякаш отиваше на бал, а не на бой, Хуана спокойно пристъпи на палубата. Пукаха пушки. Свистяха бискайки, снаряди и картеч. Но без съмнение при обсадата на Сиудад Реал тя се бе наслушала на тази музика, защото съвсем не ѝ обърна внимание, а се приближи надменно към Тома, който, като я видя да се излага така на опасност, за-таи дъх от възмущение.

– Е, какво! – каза тя. – Не свършихте ли? Още ли не сте превзели онзи кораб, отсреща?

Неподвижен и сякаш вкаменен, Тома я гледаше втренчено. Тя вдигна рамене и направи отегчена гримаса:

– Много продължи! – додаде тя. – Какъв жалък бой! Ами вие, вие какво правите тук сам?

Той свали шапката е перата, ниско се поклони, сетне я захвърли на пода и отвърна кратко:

– Отивам.

И с отмерени крачки, също като нея, той се насочи право към неприятелския кораб, без да бърза, спокоен, със сабя в ножницата.

Тъкмо в този момент холандците, събрали се най на края, започваха да отблъскват момчетата от Сен Мало, три пъти по-малобройни от тях.

На свой ред „Бел Брмин“ предлагаше отлична възможност за абордаж.

Но на предната надстройка, зад готовите да побягнат моряци, изведнъж се изправи Тома.

Той викна:

– Агнеца идва на помощ!

И със спокойствие, сторило място изведнъж на най-ужасния, на най-смъртния гняв, той изникна сред неприятелите, започна да удря, да сече, да размахва тъй изкусно меча, че и най-храбрите отстъпиха и настана внезапен обрат.

Същата тази вечер, при залез слънце, всички жители на Хавър дьо Грас, надошли по укрепленията и вълноломите, привлечени от далечния оръдеен тътен, видяха рядко и славно зрелище: една почти обезмачтена фрегата, която с прокъса-ни ветрила, люшкайки се, навлизаше в пристанището, а след нея – два линейни кораба – и единият, и другият гладки като понтони.² Това бе в същност само едва плаваща порутина. Ала на тази порутина се ветрееха трийсет флага – целите в дупка като фина дантела, трийсет героични флага, с които адмиралът победител бе украсил своята триумфираща развалина. Възторжените граждани крещяха, хвърляха шапките си във въздуха, за да приветствуват тези флагове. Кралски флагове от бял сатен, сини копринени флагове от Сен Мало, опръскани с кръв, а високо над другите, подобно на буен пламък, извит от вечерния бриз, една достойна дрипа от тъмен пурпур, на чийто герб блестеше сред стотици дупки някакво странно животно, което гражданите на Хавър взеха за лъв.

Така, следвайки кервана, ескадрата благополучно стигна в пристанище – ескадрата, която вечно ще се помни, която още се командуваше от смелия адмирал Габаре, комуто едно гул-ле бе отнесло дясната ръка, но който нямаше да умре от тъй честно спечелената рана.

Единствено „Малин“ ле се явяваше на проверката. Уви! Загинала бе в неравния двубой, който тя тъй дълго води срещу най-мощния неприятелски кораб. Така бе приключила битката.

Привечер „Бел Ермин“, а след него и „Азардъ“ и „Франсе“ прекошиха шлюза на пристанището – отливът не бе настъпил още. И капитанът от арсенала ги накара да се привържат на сигурно място, с по четири въжета всеки.

---

2. Понтон – стар кораб без мачти, предназначен за склад, казарма или затвор. Б.пр.

Тогава Луи Геноле можа да си отдъхне, да си почине както трябва, защото от ранни зори той не бе престанал да се сражава. Щом победиха неприятеля, Тома отново се затвори в своята каюта, в компанията на жена си. Нито тя, нито той, макар че през цялото време и двамата бяха изложени на опасност, не бяха получили и най-малка драскотина. Особено Тома, който се бе впуснал в редиците на неприятелите, тъй както плувецът се гмурва в морето – с наведена глава, човек би казал наистина, че това име „Агнеца“, което той пускаше напред като боен вик, му бе като талисман.

Докато Луи Геноле се бе оттеглил вече в своята каюта и скромно вечеряше, от близкия кей се зачуха гласове и един от тях властно извика към „Бел Ермин“. Като отвори батапорта, Луи забеляза някакви хора на групи, които си светеха с фенери.

– Ей! – извика той на свой ред. – Кой е там? Какво искате?

Един мъж с широкопола шапка дойде до края на кея.

– Ние сме – отговори той – офицери и моряци от кораба „Франсе“, който вие имавте любезността да докарате на буксир преди малко. И командувачият ескадрата, който е тук, би искал да говори незабавно с господин Трюбле, наречен Агнеца – капитан на тази фрегата.

Привиквайки с тъмнината, Луи различи нещо като носилка, която четирима моряци носеха на рамо.

– Ей! – извика той отново. – Няма нищо по-лесно от това, разбира се! Искате ли лодка?

– Не – отвърна човекът с широкополата шапка, – тъй като нашият командувач е тежко ранен и не би могъл да се възползва от нея. Затова той моли капитан Трюбле, наречен Агнеца, да приеме неговите извинения и ако е възможно, той да слезе при него.

– Тъй да бъде! – рече Луи.

И отиде да предупреди Тома.

Кисел, че го безпокоят, Тома реши все пак да бъде любезен и да не кара тези важни господа да чакат. Та той побърза и не след дълго най-почтително поздрави ранения благородник, който лежеше неподвижен в носилката. Тома видя един мъж с твърди сиви мустаци, с бледно лице, но все пак енергичен и решителен.

Тогава този благородник, адмирал Габаре, се вдигна с голямо усилие и облягайки се на единствената си ръка, заговори:

– Господине – рече той, – макар току-що да ампутираха ръката ми, поисках още тази вечер да изразя горещата си благодарност пред вас за добрата помощ, която вие днес оказахте на мен и на моята ескадра. Без

вас, без вашата фрегата, само господ знае къде щеше да е сега моят кораб!

Без да продума, Тома отново се поклони. Колкото и да беше лошо настроението му, такива хвалби не можеха да не поласкаят самолюбие-то му.

– И тъй, господине – продължи командуващият, – аз съм ваш слуга и се гордея, че съм ви задължен. Говорете, на ваше разположение съм! Аз съм влиятелен човек и ще бъда очарован, ако мога с нещо да ви бъда полезен. Дали ще мога?

Той гледаше Тома право в очите. Но Тома, наполовина изненадан, наполовина объркан, продължаваше да мълчи.

– Добре! – каза адмирал Габаре, който поиска да се усмихне, но само изкриви лице, защото остатъкът от ампутираната му ръка го болеше много. – Виждам къде ви стяга обувката. Зная болката ви. Вие, господине, сте корсар и без съмнение тази фрегата, която неотдавна тъй благородно предоставихте в служба на краля, е най-голямото ви богатство. Ако е така, не се бойте! Негово величество няма да пострада, ако вземзди загубите на един смел човек в битката за спасяването на честта на една кралска ескадра. В името на свети Луи, моя благороден покровител, аз купувам от вас вашата „Бел Ермин“ и искам да ви я платя двойно.

Този път вече Тома не можа да се съдржи.

– Господин адмирал – рече той, сваляйки шапката си за трети път, – признателен съм ви от все сърце. Но, първо, тази фрегата съвсем не е моя, аз съм само капитан на моя господар господин кавалера Даникан, който е много богат. Аз също съм богат – колкото ми трябва, даже и повече: защото, без да говорим за другите ми богатства, спечелени на времето на война, тук в ковчежето ми в кабината имам повече от седемстотин хиляди златни лири – в хубави звонкови екюта, които са си мои, никому нищо не дължа!

– Седемстотин хиляди лири! – смая се адмирал Габаре.

– Тъкмо толкова! – потвърди гордо Тома.

Командуващият подръпна сивите си мустаци.

– Седемстотин хиляди златни лири! – повтаряше той полугласно почти невярващ. – Господине, откъде имате това богатство?

Тома гордо тури ръка на кръста си.

– От Сиудад Реал в Нова Гренада – отвърна той, – от Сиудад Реал – испански град, който наскоро превзех с шурм с мои другари флибустиери и който плячкосах, както се полага. Камък върху камък не остана!

Думата „флибустиери“ има ефект. Адмирал Габаре вече не се съмняваше и още повече се възхити. Тогава, гледайки корсаря с широко отворени очи, той продължи – вече по-бавно и по-тежко:

– И така, господине, на вашата фрегата вие сте имали, а и сега ги имате, ваши собствени седемстотин хиляди златни лири? И независимо от това не сте се поколебали да вземете участие в една опасна битка, от която можехте много лесно да се измъкнете, ако бяхте пожелали! Бога ми, рискували сте много в тази игра!... Ако бяха ви победили или пленили, вие щяхте да загубите и богатството, и свободата си!... А може би имате жена и деца в Сен Мало, които ви очакват и разчитат на богатството, което им носите?...

– Да ме победят? Да ме пленят? – искрено се учуди Тома и се осмели да се размее с цяло гърло. – Е, господин адмирал, какво говорите? Не съм чувал да се говори за такова нещо, нито пък екипажът ми, откакто вече пет години се бием срещу враговете на краля по всички морета! Колкото до децата – нямам деца; а за жена – имам си жена, слава богу, но не в Сен Мало, тя спи тук, в моята кабина, дори току-що взе участие в нашата битка...

Старият командувач се надигна изведнъж, сякаш искаше да скочи от носилката си.

– Какво? – изуми се той. – Господине, вашата жена е била преди малко на кораба? Нападяхте врага и жена ви беше до вас?

– Да, наистина! – отвърна Тома. – Даже беше си облякла, за да се подиграе по-хубаво с холандските плъхове, най-хубавата рокля от брокат, беше си сложила две ливри пудра на главата и две стъпки червило на всяка буза!

Адмирал Габаре се отпусна на носилката си.

– Господине – рече просто той, – кралят ще научи за това.

Каляската зави в ъгъла на един внушителен площад и спря. Оттам слезе командувачият ескадрата, опирайки единствената си ръка на рамото на Тома, който го последва.

– Ето ни, господа, пристигнахме! – каза тогава адмирал Габаре, освобождавайки каляската. – На този площад след малко ще дойде кралят и аз ще имам удоволствието да ви представя, както сам той благоволи да ми заповяда. Няма да чакаме много, защото сме дошли малко по-рано от определения час, а никой на този свят не е по-точен от негово величество.

От тази тераса погледът се плъзваше над една равнина – най-

прекрасната и най-живописната, която можеше да съществува. Широка река виеше сребърните си меандри и от адмирал Габаре Тома узна, че тази река е самата Сена, която напоява Париж. По-нататък селски камбанарии стърчаха над горите. А в далечината една бухнала в дървета планина скриваше големия град, където Тома бе пристигнал по-предния ден и от който още бе като замаян.

Изведнъж Тома почувствува, че всичките му мисли из-хвъркват от ума му, както ято чайки при оръдеен залп: адмирал Габаре го бе стиснал здраво за рамото, прошепвайки една единствена всемогъща дума:

– Кралят!

Тома инстинктивно свали шапката си. Командуваният ескадрата беше вече гологлав.

Блестящ кортеж припряно заизлиза от двореца. Конете, каляски, слуги и цял куп хора, бързащи да наобиколят неколцина прекрасно облечени господа, които вървяха начело, а след тях – команда мускетари и телохранители.

Кортежът стигна до площада. Тома започна да различава лицата. От придворните, които вървяха най-отпред, се отдели един мъж, по-представителен от другите и по-величествен. Тома изтръпна, разпознавайки надменните черти, острия поглед, гордия нос. Това беше кралят, също като по медалите и по картините, които Тома бе гледал често, но без и през ум да му мине, че някога ще има необикновената чест да види оригинала тъй отблизо.

Кралят се приближаваше. Командуваният ескадрата Габаре се дръпна в края на терасата и се наложи да направи знак на Тома, който от вълнение си стоеше точно по средата, препречил пътя на краля.

На шест крачки от негово величество адмирал Габаре направи реверанс. Тома, който се бе упражнявал, също направи реверанс – бе му останало тъкмо толкова хладнокръвие, колкото да си спомни, че трябва да повтаря точно всяко движение на стария командващ ескадра. А кралят, много любезен, допря ръка до шапката си и се спря.

Всичко останало бе за Тома като в сън, от който човек запазва объркан, но траен спомен. Адмирал Габаре приветствува краля; и от това приветствие Тома не чу нито дума. Но когато кралят отговори, Тома изведнъж си възвърна слуха; отговорът на краля се запечата дълбоко в паметта му. Кралят бе казал:

– Винаги ми е приятно да срещам смели благородници, които тъй доблестно защитават честта, на моите оръжия и френското име.

Малко по-късно кралят попита:

– Това ли е онзи герой – корсарят, за когото ми говорихте? Наистина, има симпатично лице! Но вярно ли е, че той е сторил всичките чудеса, за които ми доложихте? Да не би от скромност да сте му приписали тези похвални дела, които трябва съвсем справедливо да бъдат отнесени към вас?

Този път Тома чу гласа на командувачия ескадрата.

– В името на кръста господин, сир – протестира той, – на драго сърце ще се закълна! Този господин, капитан на една от най-мизерните фрегати, този господин разби три големи холандски кораба, два от които изчезнаха пред него самия, докато той вземаше на абордаж и вече подпалваше третия, след което не се поколеба да се впусне отново в още по-разгорещена битка, за да ни дойде на помощ и да спаси господин дьо Артелоар и мен. Нека господ ме накаже, ако една едничка дума от това, което казвам, е лъжа!

– Не се съмнявах във вашата искреност – рече кралят, – но ми беше много приятно да го чуя още веднъж.

Той погледна Тома. И под огъня на този властен поглед Тома усети, че краката му се олюляват и всичката кръв от бузите му нахлува в сърцето.

– Господине – продължи кралят, обръщайки се към самия Тома. – Господине, зная, че сте богат и че не от интерес сте действували. Все пак бих искал да дам израз на уважението, което храня към вас. Кажете ми, господине: до този ден били ли сте благородник?

Тома геройски се помъчи да отговори. Ала думите застанаха на гърлото му. Успя само бавно да поклати глава за поздрав, както бе видял да прави адмирал Габаре всеки път, щом се обръщаше към краля.

– Сега вече сте – заяви кралят. И направи знак на един от господата, които стояха зад него с шапки в ръка. Той се приближи, поклони се доземи и предаде на негово величество едно руло пергамент, който кралят със собствената си ръка по даде на Тома.

– На колене! – подсказа адмирал Габаре тъкмо навреме.

И с нарастващо смущение Тома подгъна и двете си колена вместо само едното.

– За честта на благородническото съсловие редно е хора като вас да бъдат сред благородниците, а не сред простолюдието. Към титлите, които ви дарявам, прибавям, господине, това свидетелство за капитан, за да нямате отсега нататък друг господар освен мен.

Адмирал Габаре отстъпи две крачки назад, за да направи по-дълбок реверанс. Докато се покланяше, той прошепна на Тома, който все още

бе на колене:

– Благодарете! Благодарете на краля!...

Тогава Тома затърси отчаяно във всички ъгълчета на главата си думи за приветствие, за да изрази и радостта, и гордостта, и безкрайната признателност, от които преливаше сърцето му, ала не намери. Но тъй като искаше да говори и все пак да изрази поне частица от бурните си чувства, той се изкашля два пъти, сетне изкрещя почти с цяло гърло:

– Сир! – извика той. – Сир! Ваше величество постъпи много добре!...

КРАЙ

© Клод Фарер
© 1983 Ася Къдрева, превод от френски

Сканиране, разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2008

Издание:

15 морски истории
Френска, първо издание
Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна, 1983
Рецензент Бояна Петрова
Преводач Ася Къдрева
Редактор Панко Анчев
Художник Димитър Трайчев
Худ. редактор Иван Кенаров
Техн. редактор Добринка Маринкова
Коректори Светла Димитрова, Мария Филипова
Дадена за набор на 29.VII.1983 г. Подписана за печат на 5.XI.1983 г. Излязла от печат
м. декември 1983 г.
Изд. № 1700. Формат 60×90/16. Печ. коли 14,75. Изд. коли 14,75
УИК 10,56 Цена 1,40 лв. ЕКП 9536622311; 6126–18–83. Пор. № 210
ДЧ 840–32
Печат: ДП „Стоян Добрев-Странджата“, Варна
с/о Jusautor, Sofia

15 histoires de mer
Gautier-Languereau, 1966

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9422>]